

متن سخنرانی

حضرت آیت الله صفایی بوشهری

تحول دانش بنیان و کارآمد

در

شورای فرهنگ عمومی ایران

تهران - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۱۳۹۰/۵/۴

بسم الله الرحمن الرحيم

از دعوت ریاست محترم شورای فرهنگ عمومی تشکر و قدردانی می‌نمایم و اعیاد شعبانیه را تبریک گفته و توفیق عبادت الهی در ماه مبارک رمضان از خداوند متعال برای حضار محترم خواستارم.

مطالب خود را در دو بخش عرض می‌نمایم:

۱. گزارشی مختصر از وضعیت شورای فرهنگ عمومی استان ولایت‌مدار بوشهر

۲. ارائه طرحی پیشنهادی در تحوّل کارآمد شورای فرهنگ عمومی ایران

بخش اول

با توجه به اهمیت حوزه فرهنگ در سطح ملی به جهت اینکه:

- فرهنگ هم اساس و زیر ساخت و هم یکی از آثار مهم توسعه و پیشرفت می‌باشد.
- یکی از ابعاد مهم انقلاب اسلامی ایران، انقلاب فرهنگی است.
- حوزه فرهنگ در تمامی ابعاد وجودی جامعه تأثیرگذار است.
- دفاع مقدس فرهنگی در شرایط ویژه کنونی یک ضرورت می‌باشد.

و استانی به علت اینکه:

- استان بوشهر یک استان فرهنگی در تاریخ حیات خویش است.
- درجه بسیار بالای تأثیرگذاری بر محیط پیرامونی ملی و فراملی دارد.
- مورد تهاجم گسترده شبکه‌های مجازی و گروه‌های معاند فرهنگی قومی و غیرقومی به این استان می‌باشد.
- زیرساخت‌های مناسب فرهنگی در جغرافیای استان وجود ندارد.
- استان بوشهر دارای موقعیت ویژه استراتژیک فرهنگی است.

و همچنین درجه تأثیرگذاری بالای شورای فرهنگ عمومی در حفظ و صیانت، ارتقاء و اعتلای فرهنگی و دفاع مقدس فرهنگی در مقابل تهاجم نرم و فرهنگی جبهه اسلام ستیز، شورای فرهنگ عمومی استان بوشهر با طرح احیای کار آمد فرهنگی در این استان با کارشناسی‌های لازم اقدام به برنامه‌ریزی، مدیریت، نظارت و باز تولید پروژه‌های نوین فرهنگی نموده است که برخی از آنها اشاره می‌شود:

۱. طراحی دانش بنیان فرهنگی منطقه براساس روان‌شناسی و جامعه‌شناسی فرهنگی محیطی.

۲. تشکیل دبیرخانه دانایی محور با محوریت شخصیت های حوزه‌ای با ایجاد کارگروه و اتاق فکر فرهنگی جهت مسئله یابی و موضوع سازی فرهنگی و کارشناسی پیرامون آن و بررسی‌های لازم در حوزه ارجاعات مصوبات شورای فرهنگ عمومی.

۳. ایجاد دفتر مطالعات مهندسی فرهنگی شورای فرهنگ عمومی استان با حضور شخصیت های حوزه‌ای و دانشگاهی برای تدوین نقشه جامع فرهنگ عمومی، تنظیم نمودار موقعیت فرهنگی استان در عرصه‌های آسیب و فرصت، ضعف و قوت‌های فرهنگی و تهیه نقشه آمایشی در این باره.

۴. ایجاد هشت کمیسیون تخصصی (برای هم اندیشی با اتاق فکر و اجرای مصوبات در حوزه کاری مرتبط):

- **امنیت فرهنگی** (اعضاء: معاونت سیاسی استانداری، فرمانده نیروی انتظامی، مدیرکل اداره کل اطلاعات، مسئول دفتر رسیدگی به امور اهل سنت، مدیرکل دادگستری و فرماندهی ناحیه مقاومت بسیج)

- **حفظ، حراست از میراث فرهنگی** (اعضاء: مدیریت میراث فرهنگی و گردشگری، مدیرکل سازمان تبلیغات، مدیر کل اوقاف و امور خیریه، دبیر اجرایی ستاد امر به معروف و نهی از منکر، مدیرکل حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ریاست شهرداری)

- **تبلیغ فرهنگ دینی** (اعضاء: مدیریت حوزه های علمیه برادران و خواهران، مدیرکل سازمان تبلیغات، مسئول دفتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها، ریاست صدا و سیمای استان، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی، ریاست سازمان آموزش و پرورش، نماینده رؤسای دانشگاه‌ها، رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه، مدیرکل اداره کتابخانه‌ها، رئیس شورای رسیدگی به امور مساجد، ریاست شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، مسؤول طرح صالحین سپاه)

- **بانوان** (اعضاء: مدیرکل امور بانوان استانداری، مدیر حوزه علمیه خواهران، معاون امور بانوان سازمان تبلیغات)

- **فرهنگ و ورزش جوانان** (اعضاء: ریاست سازمان ملی جوانان، مدیرکل اداره تربیت بدنی، مدیرکل سازمان تبلیغات اسلامی، مدیرکل هلال احمر، مدیران حوزه های علمیه خواهران و برادران، ریاست صدا و سیمای استان)

- علم و فناوری فرهنگی (اعضاء: نماینده رؤسای دانشگاه‌ها، معاونت عمرانی استانداری، ریاست پارک‌های علم و فناوری، ریاست سازمان آموزش و پرورش، مدیرکل فنی و حرفه‌ای، ریاست بنیاد نخبگان، مدیرکل منابع انسانی و پشتیبانی استانداری)

- امور اجرایی فرهنگی (اعضاء: معاونت پشتیبانی استانداری، نماینده شورای اسلامی استان، مدیرکل سازمان تبلیغات اسلامی، مدیرکل اوقاف و امور خیریه، مدیرکل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی، ریاست سازمان آموزش و پرورش، نماینده رؤسای دانشگاه‌ها)

- فرهنگ مناطق ویژه (صنایع، ارتش و جزایر استراتژیک) (اعضاء: فرمانده نیروی انتظامی، مدیرکل اداره اطلاعات، معاون عمرانی استانداری، معاونت سیاسی استانداری، مسئول دفتر رسیدگی به امور اهل سنت، مسئول دفتر نمایندگی ولی فقیه در ارتش و سپاه)

۵. تدوین تقویم سالیانه جلسات استانی و شهرستانی

۶. فعال سازی مراکز فرهنگی عمومی در استان و دستگاه‌های مرتبط

۷. دعوت از شخصیت‌ها و نخبگان فرهنگی، مناسب با موضوعات جلسات

۸. تخمین اعتبارات لازم و هماهنگی تخصیصی با معاونت برنامه‌ریزی و بودجه

۹. پیگیری مصوبات و رفع موانع قانونی آن

۱۰. ایجاد انگیزه و تعهد اعتقادی و کاری و حضور جدی و دانایی محور اعضا در جلسات

شایان ذکر است که:

- گزارش موضوعی و نموداری تحول شورای فرهنگ عمومی در سال اخیر

- نقشه جامع آمایشی آسیب و فرصت و ضعف و قوت و راهکارهای رفع آن

- نقشه جامع تحول فرهنگی استان

- طرح هدایت فرهنگی مسجد محور

خدمت شما عزیزان تقدیم می‌گردد. بی‌تردید اگر طراحی و مدیریت فرهنگی در یک جغرافیا اعمال شود، می‌تواند الگویی برای کار فرهنگی و تکمیل، تصحیح و بومی سازی آن در دیگر مناطق باشد و بسیاری از امور دانش بنیان فرهنگی قابل دسترس می‌گردد.

ریاست شورای فرهنگ عمومی استان بوشهر

دفتر مطالعات مهندسی فرهنگی
شورای فرهنگ عمومی

دبیر شورا

کارگروه فرهنگی

شورای فرهنگ
عمومی استان

شورای فرهنگ
عمومی شهرستانها

کمیسیونها

مجمع عمومی

افراد حقیقی

افراد حقوقی

مهمان

ثابت

امنیت
فرهنگی

حفظ، حراست
از میراث
فرهنگی

تبلیغ فرهنگ
دینی

بانوان

فرهنگ و
ورزش
جوانان

علم و فناوری
فرهنگی

امور اجرایی
فرهنگی

فرهنگ مناطق
ویژه

بخش دوم: (پیشنهادات در ساحت تحوّل کارآمد شورای فرهنگ عمومی ایران)

شورای مرکزی فرهنگ عمومی کشور به عنوان عقل و قلب طراحی و مدیریت فرهنگ عمومی ایران دارای جایگاه بسیار ویژه ای می‌باشد، به این جهت نیازمند تحولی دانش بنیان بر اساس نگاه و اندیشه مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (دامت برکاته العالیه) در چهار عرصه: طراحی و برنامه‌ریزی، مدیریت، نظارت و مهندسی باز تولید پروژه‌های نوین مورد نیاز فرهنگی کشور با اهداف مشخص حفظ و صیانت از تراث فرهنگ دینی و ملی، ارتقای سطح فرهنگ عمومی و دفاع مقدس فرهنگی می‌باشد.

۱. طراحی و برنامه‌ریزی

برنامه‌ریزی، اساس شکل‌گیری سامانه صحیح فرهنگی می‌باشد، کارشناسی دانش بنیان و راهیافت فرهنگی اصیل و اسلامی منطبق با آموزه‌های اسلامی تنها راه حرکت رو به جلوی فرهنگی می‌باشد به این جهت تحوّل در شورای فرهنگ عمومی کشور در این زمینه نیازمند اموری است:

۱-۱. تدوین سند چشم‌انداز فرهنگ عمومی ایران منطبق با فرامین فرهنگی مقام معظم رهبری در سند چشم‌انداز پیشرفت الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت ایران ۱۴۰۴.

به جهت نداشتن سند چشم‌انداز، هم‌اکنون شورای فرهنگ عمومی ایران دچار روزمرگی، ایستایی و جزئی‌کاری گردیده و این امر نیز به سراسر کشور سرایت نموده است.

۱-۲. تهیه نقشه آمایشی فرهنگ عمومی آسیب و فرصت و قوت در جغرافیای کلان ایران و تنظیم نموداری آن.

شایان توجه است که عدم تنظیم و تدوین نقشه جامع آمایشی فرهنگ عمومی موجب عدم شناسایی آسیب‌های موجود و محتمل در فضای ایران گردیده و به این خاطر مبارزه با تهاجم فرهنگی به صورت دانش بنیان در این حوزه مقدور نمی‌باشد.

۱-۳. طراحی راهکارهای برون رفت از تهدید و ضعف فرهنگی و تبدیل آن به فرصت و قوت، و همچنین برنامه‌ریزی برای تقویت قوت‌ها و استفاده از فرصت‌های فرهنگی در دو سطح ملی و منطقه‌ای.

۱-۴. تنظیم بسته توسعه و پیشرفت منابع انسانی فرهنگی کارآمد، مبتکر، ولایی و منابع سخت‌افزاری مورد نیاز.

۱-۵. طراحی ساختار هندسه مدیریت فرهنگی در سطوح مختلف نهادهای فرهنگی کشور.

۲. مدیریت اجرایی

مدیریت کارآمد در ساحت اجرای برنامه‌های مصوب و کارشناسی شده یکی از ارکان مهم موفقیت می‌باشد و تحوّل در نوع نگاه مدیریتی و ساختار اداری شورای فرهنگ عمومی کشور یکی از عوامل ارتقای سطح تأثیرگذاری این شورا خواهد بود. هم‌اینک برخی از نیازها و شاخصه‌های مدیریتی در این زمینه اشاره می‌شود:

۲-۱. ایجاد تشکیلات منسجم اداری و کارآمد، کوچک و مؤثر در سطح کشور.

۲-۲. هدایت، نظارت و سفارش بازتولید پروژه‌های نوین فرهنگی مورد نیاز.

۲-۳. ارائه مصوبات و پیشنهادات کلان ملی فرهنگی و بومی سازی آن در سطح استان‌ها.

۲-۴. طراحی همایش‌های فرهنگ عمومی در سطح ملی و منطقه‌ای.

۲-۵. تقسیم فرهنگی کشور به پنج منطقه (شمالی، جنوبی، شرقی، غربی و مرکزی) و ایجاد مراکز و اجلاس‌های منطقه‌ای.

۲-۶. ارتباط بهینه و کارآمد با شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۲-۷. طراحی تقویم سالیانه شورای فرهنگ عمومی جهت برگزاری جلسات و اجلاس‌ها.

۲-۸. بررسی عملکردهای شورای فرهنگ عمومی استان‌ها و هدایت و تذکرات لازم.

۲-۹. شناسایی و جذب نخبگان فرهنگی و مدیریت اتاق فکر فرهنگ عمومی کشور.

۲-۱۰. بررسی تحولات و نوع تهاجم فرهنگی جهان استکبار و طراحی دفاع مقدس فرهنگی.

۳. نظارت

بررسی و ارزیابی فرهنگی در حوزه فرهنگ عمومی ایران و کشف نقاط ضعف و قوت در اجرای پروژه‌های فرهنگی مصوب و تذکر و ارائه راهکارهای مناسب می‌تواند در جبران کاستی‌ها، تصحیح اشتباهات و تقویت قوت‌ها تأثیرگذار باشد که هم اینک به برخی از امور نظارتی اشاره می‌شود:

۳-۱. بررسی و ارزیابی از وضعیت شورای فرهنگ عمومی کشور و استان‌ها در اجرای مصوبات فرهنگی.

۳-۲. تحقیق و بررسی‌های کارشناسانه در حوزه‌های مختلف فرهنگی و کمبودهای فرهنگی و اولویت بندی آنها و ارائه به اتاق فکر فرهنگی.

۳-۳. اخذ گزارشات نیم سالانه و سالانه فرهنگی و بررسی و ارزیابی آنها.

۳-۴. بررسی کارشناسانه رسانه‌های فرهنگی به ویژه رسانه ملی و ارائه ضعف و کاستی‌های آن به مراکز ذی‌ربط.

۳-۵. کشف فرصت‌های فرهنگی جامعه و ارائه آن به اتاق فکر فرهنگی.

۴. اتاق فکر فرهنگی

کار گروه کارشناسی شورای فرهنگ عمومی با حضور نخبگان فرهنگی کشور با تسلط بر آموزه‌های غنی فرهنگ اسلامی و دانش جامعه‌شناسی و روان‌شناسی فرهنگی اجتماعی و شناخت دقیق نوع تهاجم فرهنگی دشمن می‌تواند به عنوان عقل فرهنگ عمومی کشور خدمات بسیار مؤثری به فضای فرهنگی کشور نماید؛ بدین جهت اموری لازم است که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

۴-۱. تهیه نقشه آمایشی آسیب و فرصت، ضعف و قوت فرهنگی سراسر کشور.

۴-۲. تدوین نقشه جامع فرهنگ عمومی ایران.

۴-۳. ایجاد کرسی‌های نظریه‌پردازی فرهنگی.

۴-۴. باز تولید پروژه‌های نوین فرهنگی به اقتضای نیازهای فرهنگی.

۴-۵. بررسی و کارشناسی طرح‌ها و پیشنهادات فرهنگی.

۴-۶. طراحی و سفارش نرم‌افزارهای فرهنگی مورد نیاز.

۴-۷. طراحی قانونی و اجرای پیوست‌های فرهنگی.

۴-۸. مهندسی فرهنگ عمومی و جایگاه آن در نقشه جامع فرهنگی کشور.

۴-۹. بررسی ظرفیت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری موجود و طراحی استفاده بیهنه فرهنگی از آنها.

۴-۱۰. ارزیابی اولویت‌های فرهنگی با دوشاخه‌ی منطقه‌ای و عمومی و طراحی ویژه در این باره.

۴-۱۱. بررسی نوع تهاجم فرهنگی دشمنان و ارائه‌ی رهیافت مبارزه با آنان.

۴-۱۲. طراحی فرهنگ سیاسی ولایی و برنامه‌ریزی اجرایی آن در سطح عمومی.

خاتمه

آسیب های موجود و فراروی شورای فرهنگ عمومی استان ها

هم اینک شورای فرهنگ عمومی در استان، دارای آسیب هایی است که آنها را دچار رکود جدی نموده است که برخی از آنها بیان می گردد:

۱. عدم تمرکز و جدیت مسئولان اجرایی به مقوله فرهنگ عمومی.
۲. گستردگی و فشار کاری فوق العاده مسئولان در حوزه های کاری خویش و تحت الشعاع قرار گرفتن حوزه فرهنگ عمومی.
۳. نداشتن دانش فرهنگی به شکل قضیه موجه اکثری.
۴. چند شغله بودن اعضا.
۵. نداشتن مطالعه و بررسی های لازم پیرامون موضوع جلسه.
۶. نداشتن استراتژی کلان فرهنگی در ساختار فرهنگ عمومی استان و برنامه های ابلاغی کارشناسانه از مرکز.
۷. وابسته بودن اجرایی به قدرت مدیریت شخصیت ها مثل نماینده ولی فقیه و استاندار.
۸. عدم پیوستگی مرکز استان با شهرستان های تابع بر مبنای برنامه ریزی مدون.
۹. نداشتن ارتباط فرهنگی قوی مرکز با مراکز استان ها و هدایت کلان اندیشی آنها.
۱۰. نداشتن بودجه کافی و اعتبارات لازم و یا حذف پروژه های فرهنگی توسط کار گروه فرهنگی نهاد و نداشتن ردیف اعتباری مصوب.
۱۱. عدم اجرایی شدن مصوبات جهت تعلل و جدی نگرفتن مصوبات و یا تنافی قوانین و مسئولیت ذاتی دستگاه ها و یا عدم صدور حکم اجرا از مرکز مثل مسئله حجاب و عفاف.
۱۲. عدم برخورد قاطع اداری با غائبان.
۱۳. نبود اتاق فکر فرهنگی جهت شناسایی موضوعات تصمیم سازی، کارشناسی ارجاعات شورای فرهنگ عمومی.
۱۴. نداشتن دبیرخانه قوی و کارآمد با مشخصات جامع دبیرخانه ای.
۱۵. عدم آشنایی هیأت رئیسه شورای فرهنگ عمومی استان ها به قوانین مصوب آن توسط شورای انقلاب فرهنگی.

پیشنهادها

۱. ارتباط منطقی و کارا بین شورای فرهنگ عمومی کشور با مراکز استان‌ها.
۲. نظارت مؤثر بر فضای فرهنگی کشور و ارائه هدایت و تذکرات لازم توسط شورای فرهنگ عمومی کشور.
۳. اعمال مدیریت لازم فرهنگی در مراکز استان‌ها.
۴. دانش بنیانی در عرصه های مختلف فرهنگی (کارشناسی، برنامه ریزی، مدیریت، نظارت و بازتولید پروژه های نوین فرهنگی).
۵. تولید و جذب منابع انسانی کارآمد فرهنگی در شورای فرهنگ عمومی استان و با صرف وقت کافی و دانش لازم.
۶. اختصاص اعتبارات مناسب.
۷. برون رفت از شکلی بودن و آماری عمل کردن شوراهای فرهنگ عمومی.
۸. اجرایی شدن مصوبات با تأکید بر قوانین فرهنگی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی.
۹. طراحی‌های لازم و مهندسی فرهنگی کلان در کشور و بومی سازی آن در استان‌ها.
۱۰. ایجاد ارتباط قانونی بین طراحی، تصویب، اجرا و پیگیری.
۱۱. ایجاد دبیرخانه قوی فرهنگی.
۱۲. تشکیل کارگروه نخبگان فرهنگی جهت کارشناسی و برنامه ریزی.

خداوند ظهور حضرت بقیه الله الأعظم علیه السلام را نزدیک گرداند، طول عمر با عزت و صحابت حضرت مهدی علیه السلام نصیب مقام معظم رهبری بگرداند، شهدا و امام شهدا را با شهدای گرانقدر کربلا محشور بفرماید، موفقیت شما را از خداوند متعال خواستارم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته